

Бенјамин Штајн
ПЛАТНО

Културна установа
Б Л Е С О К

ЕДИЦИЈА

с.р.

СОВРЕМЕН

Р О М А Н

своерачно

Copyright за македонското издание: © Културна установа Блесок, 2011.
Copyright of the translation: © S. Fischer Foundation by order of TRADUKI
Сите права се задржани.

Ниеден дел од оваа публикација не смее да биде репродуциран на кој
било начин без претходна писмена согласност на издавачот.

Наслов на оригиналот:
Benjamin Stein „Die Leinwand“, © С.Н. Beck, München, 2010

Оваа книга е објавена со поддршка на ТРАДУКИ, мрежа за книжевност
во која членуваат Министерството за европски и меѓународни работи
на Република Австрија, Министерството за надворешни работи на
Федеративна Република Германија, Фондацијата за култура Про Хелвецija
од Швајцарија, КултурКонтакт од Австрија, Гете институт,
Словенечката агенција за книга и Фондацијата С. Фишер.

traduki 

CIP – Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, Скопје
821.112.2-31

ШТАЈН, Бенјамин

Платно / Бенјамин Штајн ; превод од германски Елизабета Линднер. - Скопје : Блесок, 2011.
- 155, 165 стр. ; 21 см. - (едиција с.р. ; кн. 21)

Насл. стр. на припечатениот текст: Платно / Бенјамин Штајн. - Обата текста меѓусебно
печатени во спротивни насоки. - Белешка за авторот: стр. 157, 167. - Глосар: стр. 147-155,
157-165

ISBN 978-9989-59-362-8

1. Стајн, Бенјамин: Платно. - I. Stein, Benjamin види Штајн, Бенјамин
COBISS.MK-ID 89677834

Бенјамин Штајн

ПЛАТНО

Превод од германски:

Елизабета Линднер

Културна установа

Б Л Е С О К

2011

Низ овој роман водат два главни патишта и повеќе кривулести споредни патчиња. Зад двете насловни страни од книгата се крие една можна појдовна точка на случувањето. Или Вие, или, пак, случајноста, може да одлучи од каде ќе почнете да читате. Приказната можете да ја проследите до половината на книгата, а потоа да ја завртите и да читате понатаму од другата појдовна точка. За да проследите некој од споредните патчиња, после секое поглавје едноставно завртете ја книгата и читајте го понатаму другиот развој на настаните – од таму каде што претходно сте застанале. Секако дека можете да најдете и свој индивидуален начин при изборот на патот.

ЈАН ВЕКСЛЕР

...

би го одбрал патот по клисурата
или по реката? (никој не го плаќа
скелецијата со љубов)

Обично за Шабес¹ не ја отвораме вратата кога некој ќе засвони. Некој од семејството или пријателите не би засвонил. Тие би се најавиле и отприлика во договореното време би чекале на спротивната страна од улицата, така што човек би ги видел од прозорецот и би можел да се симне, за да ги пушти внатре во зградата.

Вечниот тоа вешто го беше приредил: при јадењето на Шабес, човек забележува дека живее меѓу туѓинци, во егзил. Католичките соседи не пружаат алишта на света недела, но тешко би се воздржале да не напишат писмо или после мисата да не заминат во природа со кола. Студентите што го делат станот еден кат под нас, се плашам, имаат само некоја приближна претстава за Бога. Во германските велеградови тој не е баш многу во мода. За некој кој поставува такви рафинирани, ограничувачки барања од луѓето, како одржувањето на Шабес, денес овде никој не би сакал да знае ништо поконкретно.

Се разбира, има исклучоци; на пример, Хозе Молина, еден неверојатно љубезен музичар со малку прекумерна телесна тежина, кој со својот пријател живее во станот до нас. Никогаш не сме го прашале од каде е. Мене отсекогаш ми се допаѓала претставата дека е Чилеанец во егзил. Тоа секако има врска со неговото име, со „Бакнежот на жената-пајак“ и со неговиот акцент, кој е тешко географски да се одреди. И покрај тоа што не сум сигурен од каде потекнува Молина, сепак знам дека многу пропатувал и дека неколку години минал во Њујорк. Живеел во Бруклин, во претежно еврејска околина. Тоа го дознавме еден петок, кога моравме да го замолиме да ја преземе нашата нова машина за перење алишта. Требаше да биде испорачана рано претпладне, но непосредно пред започнувањето на Шабес сè уште не беше стигната.

Молина многу добро се разбираше од сето тоа. На носачите на машината им ги даде сите потребни упатства, го потпиша листот за испорака, па дури и им остави бакшиш на двајцата. Не моравме

¹ Schabbes – јидиш, Сабат (забелешка на преведувачката)

ништо да му објаснуваме за тие работи. Тој само се насмеа и сметаше: Ни на сон не би ми дошло, дека и овде во Германија би бил корисен како Шабес-гој².

Соседите како Хозе Молина се ретки. Доколку во земјава човек сака да го одржува Шабес, мора да изгради недостапна тврдина. Со самото пречекорување на прагот, веќе се стапнува во религиозно минско поле, а не е помалку опасно кога некој однадвор ќе влезе овде – со тоа што ќе засвони на нашата врата, на Шабес.

Благодарен сум ѝ на жена ми што ваквите ситуации веќе не ме притеснуваат. Едноставно не отворај, рече таа кога повторно требаше да го откачам поштарот, бидејќи ниту можев да го примам пакетот, ниту пак писмено да го потврдам неговото примање.

Како се објаснува човек себеси во вакви моменти? Мене тоа ме исфрла од колосек. Се чувствувам како идиот. Ме фаќа срам. А згора на тоа, се срамам што ме фаќа срам. Ме фаќа срам од тоа да му објаснувам на некој сосема непознат човек што е Шабес, дека е Шабес и дека заради тоа не можам да го земам пакетот, но не можам ни да барам од него повторно да го земе со себе.

Кога сум засрамен и трогнат – станувам нељубезен. А мојата нељубезност во вакви мигови, пак, ѝ е непријатна на жена ми. Значи, кога некој свони на Шабес, вратата останува затворена.

И вчера ќе останеше затворена, доколку со децата не лудував наоколу во ходникот, и тоа толку гласно што шутирањето и кикотењето се слушаше во холот на зградата. Вратата ќе останеше затворена, доколку мажот кој сакаше да дојде кај нас стоеше пред влезот од зградата, а не пред влезната врата од нашиот стан, и чукаше и викаше да сме отвореле. Да го игнорирам, а при тоа тој да знае дека има некој дома, тоа сепак ми се чинеше некако претерано нељубезно. И, така, ја отворив вратата.

Во холот чекаше – а како поинаку – еден курир. Не успеав да видам ниту пакет ниту писмо. Но, покрај себе имаше еден куфер и неизбежната подлога за пишување со листата за потврди, која

². Goј, мн. Goim – хебрејски, не-Евреин; преносно, пејоративно: неверник, кривоверец (з.п.)

чекаше на мојот потпис, кој одново морав да го одбијам. Сепак, отпрвин не реков ништо.

Доаѓа од аеродром, објасни курирот. Авионската компанија жали што траело толку долго. Но ете, конечно се нашол мојот куфер. Еве го. Треба само да потврдам. Потоа би можел да продолжи понатаму. Пред себе има долга тура.

Воздивнав. Овој пат проблемот можеше сосема лесно да се реши. Кога ќе се замислат сите мерки на безбедност на аеродромот Бен Гурион во Тел Авив, каде не само куферите туку и секој рачен багаж се обележува со налепница со код, се чини дека не е ни возможно парче багаж да се изгуби на летот до таму или од таму, и некаде да чека без сопственик додека да биде повторно најден.

Мене не ми недостасува куфер, реков.

Тоа не е можно, одврати курирот. Чекајте, овде пишува: 7 јануари, TUIfly Тел Авив – Минхен. Вие сте го пријавиле загубеното.

На тоа не можев да се сетам. Мора да може да се докаже, реков, дека чекирав само еден куфер.

Тој нема врска со тоа, рече курирот. Тој само ги доставува парчињата багаж кои се пронајдени. А тоа го правеле по правило, па дури и ако некогаш траело и по неколку недели. Некои куфери, рече, во меѓувреме патувале низ половина свет, бидејќи по грешка биле претоварени во други авиони.

Како и да е, го убедував: Куферот не ми припаѓа мене.

Глупости, негодуваше курирот. Го разбирав дека е лут, зашто ми го покажа приврзокот со адресата кој оставаше впечаток небаре е пополнет со мојот ракопис.

Го погледнав багажот малку подетално. Се работеше за пилотски куфер, црн, веројатно од вештачка кожа, со вградени затвораи со бројченик во бронзена боја.

Но, затвораите се скршени!, реков.

Да, објасни курирот, авионската компанија жали и за тоа. Но нема исклучоци, царинската и граничната служба морале да ги проверат сите парчиња багаж кои се пријавени како исчезнати и кои потоа се пронајдени. Сето тоа ми било објаснето во придруж-

ниот допис. Би можел подоцна да го читам, бидејќи тој сега навистина нема време за сето тоа да ми го разглаба.

Јас сум само курир, знаете, некако дури малку очајно ми даде до знаење. Доколку сакате да се жалите, јавете се на овој број овде. И покажа на еден број што почнуваше со 0180, на меморандумот од придружниот допис, кој така не сакав да го примам исто како ни куферот.

Згора на сето тоа изобилие од непријатности, уште и децата станаа љубопитни. Низ отворената врата од станот се цареа во куферот.

Тато, внатре има подароци?

Какви подароци?

Па многуте подароци кои ни ги купи во Израел!

Тие веќе ги добивте.

Ама тато види, во куферот сигурно има уште подароци. Супер!

Да деца, рече курирот, куферот е сигурно полн со подароци за вас, а татко ви не сакаше да ви каже, зашто куферот беше изгубен. Но еве, го најдовме, и јас го донесов, со сите подароци внатре. Ништо не фали.

Некој да ми кажеше со какви сè трикови куририте се служат за да се ослободат од некој куфер, немаше да поверувам.

Син ми веќе никој не можеше да го задржи. Возбудено скокаше околу куферот, изгуби рамнотежа, падна наназад и тапо удри во вратата на нашиот сосед Молина, кој внатре вежбаше на својата виолина. Задолжително морав да ги изедначам силите, па и јас посегнав по итрина.

Влезете малку внатре, им реков на децата, и прашајте ја мама дали има уште десерт за вас.

Функционираше. Децата цагорејќи и потскокнувајќи влегоа во станот. Како и да е, тоа не ми помогна многу. Зашто, веднаш откако заминаа, Хозе Молина ја отвори вратата со виолината в рака.

Секако мислеше дека сум тропнал. Го забележав симпатичниот сјај во неговите очи, кој го знаев уште од оној петочен ден со машината за перење. Со еден поглед ја опфати целата ситуација.

Ах, рече, Ви го донеле куферот! И веднаш му се обрати на курирот и праша дали би можел да ја потпише потврдата. Тој, би можело да се каже, е дел од семејството.

Се разбира, рече курирот со олеснување, и набрзина кон него ја заврти подлогата за пишување. Молина го внесе својот потпис во листата, го зеде куферот и, без да го замолам, го внесе преку нашиот праг и го остави во ходникот.

Тоа би било сè, или?, извика кон надвор. Но курирот веќе беше тргнал да си оди. Се слушаше од скалите подолу како мрмори: Значи, какви сè нема! И таман сакав да се оправдам, соседот со разбирање ме потчукна по рамото и една секунда подоцна, сосе виолината и чувството дека сторил некое добро, веќе исчезна во својот стан.

Десерт после десертот немаше. Жена ми е за тие работи неумолива. Децата не добија ни подароци, поради што беа навистина разочарани. Куферот и денес, неколку дена после испораката, стои неотворен во мојата канцеларија. Е па, што да се прави, вистината е таа – за тоа би се заколнал и пред суд – дека никогаш порано не сум го видел.

Деновите се претворија во недели, а потоа и во месеци. Куферот сè уште стои во мојата канцеларија. Стои директно до моето биро, така што погледот неизбежно ми паѓа врз него кога ќе го оттргнам од работата, кога ќе го свртам настрана од мониторот и тастатурата и ќе се обгледам наоколу. Во меѓувреме верувам дека еден ден потполно ќе се спои со околината, ќе се сплоти со бирото, ќе исчезне меѓу куповите наредени книги и ќе стане невидлив, како многу нешта кои ден за ден се до нас, стануваат навика, а по некое време веќе воопшто не ги забележуваме.

Но, надежта во овој случај е залудна. Овој куфер ми е како трн во месото, иверка која се пика во стапалото кога мечтателно одиме по старото мовче за чамци. Само мало боцкање кое сепак нè штрекнува и нè оттргнува од мислите што, во мојот случај, значи оттргнување од рутинското мечтаење.

Јас сум автор и издавач. Многу часови на ден – некои дури и тврдат: без прекин – сум зафатен со приказни, биографии, случувања, нечучени или секојдневни, во секој случај со материјал, куп исечоци од реалноста, кои сите заедно, или поединечно, заслужуваат да бидат фикционализирани со љубов. Или кои се веќе фикционализирани. Никој подобро од мене не знае дека границата меѓу реалноста и фикцијата во секоја приказна кривулесто минува среде јазикот, замаскирано, несфатливо – и поместливо. Дури и самиот збор „стварност“ води во непредвидливост. Кој би можел да каже дали е синоним за реалноста или, пак, многу повеќе означува нешто што делува како ствар – многу субјективна слика, која повеќе зависи од окоото на набљудувачот отколку од предметот кој се перципира.

Тоа дека куферот стои овде значи дека била пречекорена некоја граница. Не би смеел да биде овде и, секој пат кога ќе го погледнам, да ме потсетува на тоа дека нешто не е онака како што би требало да биде. Трнот ми се пикна во стапалото. Тоа би можело да се поднесе, за тоа не станува збор, доколку не постоеше потребата да се извади, за малечката раничка да не се воспали, и да не беше стравот од малата, безначајна операција, од оние мигови кои сепак неподносливо се развлекуваат кога човек со пинцета и дезинфицирана игла седи и се обидува некако од месото да го извлече малото парче дрво.

Дека куферот стои овде, дополнет со приврзок за адреса кој е пополнет со мојот ракопис, дека стои овде, иако сум убеден дека не ми припаѓа и никогаш не ми припаѓал – сето тоа не е голема работа. Но тоа што се плашам да го отворам и да дознаам што се наоѓа внатре, тоа е сè освен безначајно.

Вистина е дека двапати во досегашниот живот сум поседувал еден многу сличен куфер. Првиот го набавив набргу откако ја прифатив постојаната работа како уредник на едно списание. Во меѓувреме поминаа добри петнаесет години; но, сè уште убаво се сеќавам како го купив.

Тоа беше моето прво купување во Минхен, каде токму заради работата се бев преселил од Берлин – привремено, се разбира. Барем така си велев тогаш. Човек таму е најмногу привремено – на посета. И кога ќе рече дека патува дома, и после повеќегодишна состојба на преоден период, сè уште мисли на Берлин, дури и тогаш кога заради финансиски причини станот е веќе откажан и викендот го минува во хотел или кај пријатели.

Тогаш немав ниту кола ниту дозвола, а бидејќи никогаш не сум ги сакал долгите патувања со воз, морав да летам. Од мојата уредничка плата можев да си дозволам еден таков излет на продолжен викенд само еднаш месечно, но ова решение ја имаше непобитната предност на голем комфор.

Она што задолжително ми требаше беше куфер со максимално дозволените димензии за рачен багаж кој, до душа, доволно соби-
раше, но сепак не мораше да биде предаден, така што на целниот аеродром бев поштеден од мачното чекање кај лентата за багаж.

Месечните патувања дома не беа единствената причина за набавката на мојот прв пилотски куфер. Новата работа со себе го донесе и тоа, најмалку еднаш месечно да морам да отпатувам на еден до два дена, а понекогаш и на цела недела. Конференциите и термините за новинарите на кои земав учество за да известувам за претставените фирми или производи, редовно се организираа во сите поголеми градови во Европа и САД. И таму одев со авион.

Тогаш бев фасциниран од електронските апарати па, бидејќи работев за компјутерско списание, секогаш бев снабден со последниот крик од лаптопи, планери и мобилни телефони. (Не бев снабден. Самиот се снабдував, што и покрај попустите за новинари редовно резултираше на крајот на месецот да не стигнува за летот дома, па наместо да летам за Берлин, продолжениот викенд после терминот за предавање на уредничките текстови го минував во својот минхенски привремен стан со проучување на упатства за употреба и пренесување на податоци на своите новонабавени нешта.)

При таа вистинска приврзаност за овие технички апарати и

забележителната инвестициона сума која ја голтаа, ми паѓаше тешко својата мобилна канцеларија да им ја препуштам на рацете од грубите ракувачи со багаж на аеродромите. Не можев да ризикувам нешто да се оштети или, пак, при претоварувањето во врзани летови да биде заборавено и да се загуби некаде низ светот. Затоа, да се купи куфер кој ќе ми овозможи неколку дена со само едно парче багаж да го пропатувам светот, ми беше поважно отколку дома да имам нешто за јадење. И така, како уредник искористив една од првите паузи за ручек за да го купам својот прв пилотски куфер, кој зачудувачки многу наликува на овој што стои овде.

Наликува на него, но не е тој. Зашто мојот тогашен куфер го снајде слична судбина како овој овде. И тој се загуби кога еден единствен пат бев лесномислен и заради некое ненадејно чувство на угодност, сепак го предадов на чекирањето од Лос Анџелес преку Атланта за Минхен.

Го добив назад. Еден курир на авионската компанија, иако после две бескрајно долги недели на неизвесност, ми го донесе на врата. Цариниците го отвориле куферот, затворачите со бројченик беа нечепнати, но сидот на едната од челните страни, од цврст картон обложен со кожа, беше искинат. Ништо не фалеше, и содржината на куферот не беше оштетена, ништо од мојот багаж не беше изгубено. Но, сепак, самиот куфер беше минато.

Не беше вистинска загуба, зашто неколку дена подоцна дадов отказ од својата работа за списанието. Во моментот не можам да се сетам зошто тогаш дадов отказ. Зошто, и тоа токму после патувањето во Америка, не сакав повеќе да работам како уредник? Не знам. Дури, морам да признам, во мигов единствено претпоставувам дека самиот дадов отказ. Не сум сигурен во тоа.

Сè уште се гледам себеси како со оштетениот куфер се симнувам по скалите, за да го фрлам во кантата за ѓубре во дворот зад зградата. Притоа имав одредено чувство дека не ми треба повеќе. Нема да летам во скоро време. Токму тоа ми мина низ глава, кога го отворив капакот од кантата за ѓубре. Беше празна и мирисаше

на мувла, малку киселкаво, како расипано млеко. Росеше. Јасно се сеќавам. Сите детали на мигот се присутни. Дотолку ми е понеразбирливо зошто никако не ми текнува, зошто уште истата вечер мислев дека куферот, оштетен или не, станал излишен.

Можеби и се лажам, можеби веќе сум имал дадено отказ. Или, пак, имало некоја ситуација која цврсто ме убедувала да помислам дека тоа сеедно ќе се случи. И тоа е можно. Чудно. Обично можам да се потпрам на своето сеќавање.

Вториот пилотски куфер, кој може да се докаже дека го поседував, беше подарок од мајка ми, по повод основањето на издавачката куќа. Ја посетив во Берлин и ја известив за новостите.

Е па, повторно ќе мораш многу да леташ, сметаше таа, кога еден ден подоцна ми го врачи подарокот. Притоа, делуваше повеќе загрижено отколку одушевено.

Не знам од кои извори мајка ми ги собира информациите за обичното секојдневие на издавачите. Без разлика кој џетсетер да го имаше пред очи, кај него во никој случај не можеше да се работи за сопственик на мала издавачка куќа за книжевност. Но, како што е општо познато, грижливоста на мајката нема само бесконечно времетраење од половина живот; освен тоа, да се протестира против неа е исто така залудно како и борбата против природните непогоди. Објективното аргументирање може да доведе единствено до компликации. Како и да е, притоа се работи за возвишени мајчински чувства, кои е подобро да не се повредат со ситничарски противречења.

Еј!, навистина е убав, реков. Порано имав – знаеш нели? – еден ваков многу сличен.

Секако дека знам. Но, ти ништо не можеш да сочуваш. Сигурно е веќе потполно изабен и запуштен. Сега мораш повеќе да внимаваш на изгледот. Секако нема да патуваш со излитен куфер. Што ќе помислат за тебе? Дека си запуштен, а сето тоа ќе се пренесе врз твоите книги и автори. Дур да трепнеш си пропаднал, а со себе ќе ги повлечеш во пропаст и твоите кутри автори. Одговорен

си. Сега веќе не можеш да мислиш само на себе!

Имам над четириесет години, оженет, татко на две деца, но очигледно во очите на мајка ми сум егоцентричен до асоцијалност и потполно неодговорен. И немарен. И којзнае што уште што не.

Мамо, цариниците го уништија куферот, бојазливо се обидов да противречам.

Тоа ти се изговори, драг мој, нив можеш слободно да си ги избришеш од глава. Кај книгите е сè црно на бело и вечно. Таму навистина нешто се случува. Мисли на медиумите!

Тука ја загубив нишката. Вистина и медиуми, книги и вечност – повеќе не можев да ги поврзам едно со друго. Но, секое противречење бездруго ќе ме доведеше до понатамошна дефанзива. Една таква ситуација не може да се реши аргументативно. Мора тоа да беше повод, после некоја слична размена на зборови со мајка ми, својот долгогодишен преоден период на престој во Минхен да почнам да го прифаќам како трајна состојба.

Како и да е, што се однесува до подарокот од мајка ми, таа имаше право. Не издржа долго. Неколку месеци стоеше неупотребен на таванот, а потоа само еден единствен пат го вметнав во преградите за рачен багаж во еден авион, и тоа на едно патување на одмор во Шпанија.

Со себе на одмор на Коста Бланка бев понел – а тоа по прво и го опишува моето секојдневие – куп, не на мое барање, испратени ракописи. При нагодувањето на бројченикот на затворот, во брзање при последните подготовки за одмор, мора да ми се беше провлекла некоја грешка. Кога стигнав во изнајмениот стан за одмор, веќе не можев да го отклучам куферот. После отприлика половина час стратегиско, но залудно обидување, кратко подразмислив; потоа го жртвував куферот.

Ракописите ги читав покрај базенот или прелетував преку нив на плажата, под чадорот за сонце. Напишав еден грст писма за одбиените текстови, а куферот со скршените затвораи и грижливо иситнета содржина го оставив во Шпанија. На летот за дома, отворено признавам, се чувствував олеснето.

Тоа не го раскажав никому. Но, на некој начин не верувам дека некој би ми замерил за тоа. Мајка ми? Авторите? Не би рекол. Тоа дека куферот мораше да биде жртвуван, не беше намерно. Сигурно не бев сторил злостор со отстранувањето на одбиените ракописи. А куферите, за разлика од жените, не се одмаздуваат заради пропатената нељубеност.

Во случај некој да сака да ми направи сплетки, па затоа ми го подметнал куферов, секако дека е подобро да го отворам и да внесам извесност во сето тоа. И онака не можам да го вратам. Авионската компанија смета дека може да докаже дека јас лично сум го предал во Тел Авив. Приврзокот за адреса не зборуваше баш во прилог на мојата верзија, дека никогаш порано не сум го видел, а камоли па самиот да сум го спакувал. А и доколку сево ова не беше вака, сепак денес, толку месеци откако курирот ми го достави, а мојот сосед Молина го потврди приемот, сосема сигурно би било предоцна за рекламација.

И покрај тоа, се колебав дали да го отворам. И ете, сè уште не можам да се сетам зошто тогаш дадов отказ на својата прва работа како уредник, и да, дали воопшто дадов отказ или, сепак, ме отпуштија. Едноставно, сеќавањето го нема. И не само тоа, туку и сите случувања и чувства, кои мора да доведат, или барем да придонеле до окончувањето на мојата кариера како новинар, се небаре избришани од моето помнење. Тоа не е нормално. Претставата дека ова можеби не е единствената празнина во моето сеќавање, ме плаши.

Една работа е да не се сеќаваш на нешта кои се случиле пред многу години. И, признавам, секако се чини необично да се забораваат важни факти за една сепак значајна пресвртница во животот. Тоа што неколку дена после моето враќање од Израел сепак не можам да се сетам дека некогаш сум купил куфер, за да спакувам нешто во него, на што исто толку малку се сеќавам, звучи морничаво.

Веќе не можам ни самиот себеси да си верувам. Кога сум бил

и каде сум бил? Што сум направил и кога и зошто сум направил? Веројатно дури и *Шабак* веќе ме бара, бидејќи во светата земја зад себе сум оставил леш; и единствено грижата на совест, која се преточила во еден вид амнезија предизвикана од траума, ме попречува да станам свесен за својот злостор.

Да оставам куферот неотворен да исчезне во ѓубрето, исто како и неговото повторно предавање на авионската компанија, не се некоја опција. На тој начин нема никогаш да дојдам до извесноста, нема никогаш да ја дознам вистината, и од сега натаму ден за ден ќе морам да живеам со стравот дека можеби сум убиец чиј престап, едноставно, сè уште не е разоткриен.

Сосема е сеедно колку човек се противи, колку долго и колку силно се бори против импулсот да стори нешто одредено – во мигот непосредно по неизбежниот чин, тој секогаш се вџашува, колку сепак било лесно, колку бргу се случило сето тоа и всушност колку малку било потребно за да се пречекори границата. Тешко е, незамисливо, да се надмине огромната пречка – пред да се стори тоа. Неколку секунди подоцна, веќе е банално.

Го отворив и распакував куферот. Можам да ги набројам нештата кои се наоѓаа внатре, парче по парче, ништо повеќе од кутија со лични предмети: чифт бели ракавици од тенок памучен материјал, четири книги (една во голем формат со тврд повез и три со мек), еден врзулец од исечоци од весници во бел коверт со формат DIN A4, ракопис за една медицинска студија за еден случај од околу двесте страни, едно оштетено и очигледно со децении старо црно ковчеже за накит од црн картон, внатре врз вино-црвено кадифено перниче смарагдно зелен драгоцен или полудрагоцен камен со златести преливи во облик на тенки кончиња, заоблен, избрусен, со радиус од околу еден сантиметар. Книгите и ковчежето за накит беа завиткани во три парчиња облека, јелаби (без качулка), од некоја поевтина мешана ткаенина, во темно зелена боја покриена со извезени мотиви во златеста боја, кои одговараа со драгоцениот камен.

Ни трага од олеснување. Не можам да тврдам дека овие предмети немаат никаква врска со мене. Со драгоцениот камен не знам што да правам; никогаш не сум го видел и не можам ниту да кажам за каков камен се работи. Исечоци од весници, тврдам, никогаш не сум собирал. Но, колку вредат моите тврдења кога постои можност едноставно да не се сеќавам, небаре еден дел од моето помнење со еден потег било избришано?

Морам спокојно да делувам, структурирано. Морам да исклучам дека некој или нешто направило прекини и празнини во моето помнење, небаре тој (или тоа) со гума беснеел врз цртежот со молив и оставил големи бели површини, на чии рабови само бледо би можела да се реконструира поранешната содржина, ако воопшто и може.

Ајде да ја земеме книгата со голем формат, едно хебрејско издание со уметнички печат, старо барем десет години и очигледно често читано, или барем прелистувано. Насловот *Mikvaot atikim b'eretz Yisrael* (Антички микваоти во Израел) болска над една црно-бела фотографија од миквата на Арисал во Сфад.

Да, се интересирам за историски микваоти. И за време на својот последен престој во Израел посетив неколку од овие, илјадници години стари басени за потопување. Но, книгата не ја знам. Не ми припаѓа мене и никогаш не сум ја видел.

Првата од трите џебни книги која ја проверив, можеше навистина да ми припаѓа мене – *The picture of Dorian Gray* од Оскар Вајлд. Едно старо издание на *Penguin Books*, кое ми делува познато. Барем во слично издание и слична состојба би требало да се најде во мојата библиотека.

Тоа лесно ќе се докаже, си мислам. Но, веднаш се оддалечувам од таа мисла, зашто на насловната на втората џебна книга, чиј наслов – *Маскаради* – ништо не ми значи, стои името кое секако ми е познато: Јан Векслер. Тоа е името кое, исто така, стои на приврзокот за адреса, со кој куферот пристигна овде.

Јан Векслер сум јас.